

UVODNE BESEDE

Prazniki so mimo in za vas smo pripravili novo številko e-informativnega glasila, v kateri poročamo med drugim tudi o dogajanju na letni skupščini. Velik del glasila je namenjen poročilu o našem delu v lanskem letu in predvidenih aktivnostih v letošnjem letu. Mesec april je bil še posebej aktualen, ker je potekala javna strokovna razprava o novi Beli knjigi o vzgoji in izobraževanju v RS. V članku vas vabimo, da preberete kakšna so naša stališča. Govorimo o trendih internega komuniciranja in obveščanja. Seznanjamo vas z razvojem koncepta univerze za tretje življenjsko obdobje in z zanimivo novostjo, kot je koncept kulturnih mediatorjev v bolnišnicah. Kot lahko sklepate iz uvodnika ADS koraka pogumno naprej s svojimi aktivnostmi...

Mag. Darja Zorko Mencin, odgovorna urednica (darja.zorko@gmail.com)

LETNA SKUPŠČINA ANDRAGOŠKEGA DRUŠTVA SLOVENIJE

Skupščina Andragoškega društva Slovenije (ADS) za leto 2011 je potekala 21. aprila 2011 v prostorih Andragoškega centra Slovenije. Dnevni red je, kot navadno na skupščinah, obsegal standardne vsebine, kot so: poročilo predsednika oz. poročilo o delu ADS, finančno poročilo, poročilo nadzornega odbora, program dela ADS, razpravo in drugo – aktualna vprašanja.

O Poročilu predsednika o delu ADS za leto 2010 in Programu dela ADS za leto 2011 poročamo v posebnem prispevku ADEESa, v tem navajamo le druge vsebine, ki jih je obravnavala Skupščina.

Poročilo nadzornega odbora je podal Andrej Sotošek. Nadzorni odbor ADS v svojem poročilu ugotavlja, da je bilo poslovanje ADS v letu 2010 pozitivno. ADS je bilo dejavno skozi vse leto. Vsa sredstva so bila porabljena namensko. Decembra 2010 je bilo na računu 6.975 evrov. Nadzorni odbor je predlagal, da se finančno poročilo potrdi, predsednik društva je pojasnil, da so v izkazanih sredstvih še nekatere obveznosti, ki bodo poravnane v naslednjem letu.

Ob poročilih se je razvila tudi krajša diskusija. Beseda je tekla o predlogih za morebitne kandidate za državno nagrado na področju šolstva, ob konkretnih programih sekcij in komisij, ki delujejo pri ADS. Razprava se je dotaknila tudi javne razprave o Beli knjigi, o čemer je tekla beseda neposredno pred skupščino. O tem tudi poročamo v posebnem prispevku za ADEES.

Udeleženci skupščine so menili, da so v poročilih in programu aktualna vprašanja na področju izobraževanja odraslih dovolj obdelana, tako da jih v razpravi na skupščini niso še posebej izpostavljali.

Natalija Žalec, tajnica ADS (natalija.zalec@acs.si)

POROČILO IN PROGRAM DELA ANDRAGOŠKEGA DRUŠTVA SLOVENIJE

Na Letni skupščini ADS za leto 2011 sta bila obravnavana Poročilo predsednika o delu ADS za leto 2010 in Program dela društva za leto 2011. Oba dokumenta sta v celoti objavljena na spletnih straneh ADS – <http://www.andragosko-drustvo.si/>, v tem prispevku objavljamo le kratek povzetek obeh dokumentov.

Poročilo predsednika o delu ADS za leto 2010

V letu 2010 je Andragoško društvo Slovenije (ADS) nadaljevalo z decentralizacijo svoje organiziranosti in delovanja. Končano je bilo ustanavljanje vseh komisij in sekcij, ki so bile načrtovane. Skupaj z že prej delujočimi ima ADS zdaj 5 komisij in 5 sekcij, to so – **komisije** za: strokovne razprave in pogovore; sistemska vprašanja; informacijsko in publicistično dejavnost; mednarodno dejavnost in družabne aktivnosti ter **sekcije** za: osebe s posebnimi potrebami; pravičnost v izobraževanju odraslih; kakovost pri izobraževanju odraslih; izobraževanje v nevladnih organizacijah in za študente andragogike.

Trenutno ima ADS 211 članov, ki so razporejeni v štiri kategorije: zaposleni (98 članov); častni člani (16); študenti (58) in kolektivni člani (14). Iz seznama članov smo v letu 2010 izločili 106 članov bodisi zaradi večletne neaktivnosti bodisi zaradi podanih izstopnih izjav. Želimo, da bi v ADS ostali le društvu predani in lojalni člani.

Vodstvo društva si je vse leto aktivno prizadevalo, da bi se izobraževanje odraslih v Sloveniji ustrezno sistemsko uredilo. Z raziskavo o zakonodaji na področju izobraževanja odraslih smo dobili stališča strokovnjakov s področja izobraževanja odraslih o dveh mogočih različicah za pripravo zakonodaje na tem področju; izidi raziskave so nam potrdili, da se večina strokovnjakov, ki so izrazili svoja stališča, zavzema za celovito in za izobraževanje odraslih specifično zakonsko rešitev, ki upošteva posebnosti izobraževanja odraslih. Aktivno smo sodelovali v razpravah (med drugim s tremi omizji na lokalni ravni) o pripravi nove Bele knjige o vzgoji in izobraževanju ter pri pripravi Resolucije nacionalnega programa in Letnega programa izobraževanja. Dali smo pobudo za spremembo zakona in pravilnika o podeljevanju državnih nagrad za področje šolstva.

Iz dejavnosti komisij in sekcij ADS na tem mestu navajamo le nekatere. Strokovna srečanja, ki smo jih organizirali: **konferenca o terminologiji na področju specialne in (re)habilitacijske andragogike**; predstavitev **kakovosti izobraževanja odraslih v poslovnem sistemu Mercator** (primer dobre prakse); trije **posveti v lokalnem okolju** v zvezi s pripravo Bele knjige o vzgoji in izobraževanju v Sloveniji. Projekti in raziskave: **'Analiza pravičnosti v izobraževanju odraslih v mednarodnih dokumentih'**; naloga **'Pravičnost in pristranost vzgojno-izobraževalnega sistema'** (študija primera pri programu za ciljno skupino mlajših odraslih s posebnimi potrebami). Informacijska dejavnost: preoblikovali smo spletno strani ADS in začeli izdajati e-informativno glasilo z naslovom **ADEES**.

S sredstvi za dva projekta (financirana s strani Ministrstva za šolstvo in šport), članarinami, še posebej kolektivnih članic ADS, in z donacijami posameznikov iz dohodnin se je pomembno izboljšal materialni položaj društva.

Pri predlaganju kandidatov za državno nagrado MŠŠ smo opozorili na merila Odbora za podeljevanje nagrad, ki niso ustrezna za kandidate s področja izobraževanja odraslih.

K sorazmerno uspešni organiziranosti in delovanju društva pomembno prispevajo člani s prostovoljnimi deli, k uspešnemu delovanju društva pripomore tudi to, da imamo moralno in materialno podporo Andragoškega centra Slovenije.

Program dela ADS za leto 2011

V letu 2011 bo Andragoško društvo Slovenije (ADS) še naprej delovalo v skladu s Programom in usmeritvami ADS v obdobju 2009 do 2013, sprejetim na Skupščini društva v aprilu 2009.

Navajam le nekaj poudarkov iz načrtovanega programa dela (v alinejah):

- z metodo fokusne skupine bomo v projektu in evalvacijski študiji **'Izobraževanje odraslih v lokalni skupnosti'** opravili razpravo v izbranem lokalnem okolju; podlaga za razpravo bo analiza stanja zakonskih in sistemskih ukrepov ter pristojnosti na področju upravljanja, zakonodaje in financiranja ter vloge in nalog lokalnega območja (občine, regije itn.) pri razvijanju in učinkovitem delovanju izobraževanja odraslih na njenem območju;
- strokovni posvet na temo **'Izobraževanje odraslih kot področje medresorskega sodelovanja'**;
- izpeljava konference **'Aktivno staranje in prostovoljstvo v luči vseživljenjskega učenja'** v sodelovanju z Zvezo ljudskih univerz Slovenije;
- priprava strokovnega posveta **'Položaj izobraževanja odraslih v visokem šolstvu'** v sodelovanju z Ministrstvom za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo;
- strokovne razprave in pogovori prek foruma na spletnih straneh ADS;
- oblikovanje stališč in predlogov pri razpravi o spremembah zakonodaje za področje izobraževanja odraslih;
- javna mreža izvajalcev izobraževanja odraslih, aktivno vključevanje v razpravo;
- uveljavljanje in razvoj andragogike kot stroke v Sloveniji: razprave o raziskovalni dejavnosti na področju izobraževanja odraslih;
- vzdrževanje virtualnega okolja ADS;
- izdajanje e-informativnega glasila ADEES in stalno obveščanje članov o dejavnosti ADS ter drugih komisij in sekcij (spletne strani, Novičke ACS);
- seznanjanje strokovne in širše javnosti o izobraževanju odraslih in dejavnosti ADS (mediji: mreža ljudi v lokalnih okoljih, aktiviranje članov);
- objava predstavitev iz Srečanja spominov (na spletni strani ADS; v publikaciji);
- enodnevno srečanje z zamejskimi Slovenci;
- priprava izobraževalnega programa **'Inkluzivno izvajanje izobraževalnih programov za odrasle s posebnimi potrebami?'** – projekt v sodelovanju z Zvezo ljudskih univerz Slovenije;
- spodbujanje povezovanja specialne in rehabilitacijske pedagogike in andragogike; oblikovanje pobude za ustrezen študijski program na Pedagoški in Filozofski fakulteti Univerz v Ljubljani in Mariboru;
- poročilo o rezultatih študija in analize pravičnosti v izobraževanju odraslih;
- strokovna tema s področja spremljanja in razvijanja kakovosti (gostujoči predavatelj, primer dobre prakse) s področja kakovosti;
- organizacije zgledovalnega obiska s področja kakovosti v izobraževanju odraslih.
- priprava okvirnega programa dejavnosti Sekcije ADS za izobraževanje v nevladnih organizacijah;
- animacija študentov za sodelovanje v ADS in predstavitev aktualne strokovne teme s področja izobraževanja odraslih;
- izpeljava neformalnega srečanja članov Sekcije za študente pri ADS;
- okrepitev sodelovanja Sekcije za študente pri ADS z Društvom študentov pedagogike in andragogike;
- nadaljnje širjenje članstva ADS s kolektivnimi člani;
- vzdrževanje mednarodnih stikov in zastopanje asociacije v mednarodnih združenjih;
- predlaganje kandidata za državno nagrado MŠŠ.

Dr. Zoran Jelenc, predsednik Izvršilnega odbora ADS (zoran.jelenc@guest.arnes.si)

BELA KNJIGA O VZGOJI IN IZOBRAŽEVANJU V REPUBLIKI SLOVENIJI 2011

Stališča in pripombe Andragoškega društva Slovenije

Minister za šolstvo in šport dr. Igor Lukšič je konec marca dal v javno razpravo osnutek besedila Bele knjige o vzgoji in izobraževanju v Republiki Sloveniji 2011. Rok za predložitev pripomb je bil 30. april 2011. Andragoško društvo Slovenije (ADS) je svoje člane pozvalo, da se na ministrov poziv odzovejo bodisi s pisnimi prispevki bodisi z udeležbo v strokovni razpravi, ki jo je organiziralo dne 21. aprila 2011. Stališča in pripombe iz razprave smo povzeli na sedmih straneh, ki jih v celoti objavljamo na spletnih straneh ADS – <http://www.andragosko-drustvo.si/>. Tukaj objavljamo le krajši pregled poglobitnih stališč.

V naših stališčih in pripombah namenjamo največ pozornosti dvema poglavjema, to sta: **'Načela, splošni cilji, izzivi in strateške usmeritve'** ter **'Predlog zasnove izobraževanja odraslih v Beli knjigi o vzgoji in izobraževanju v RS'**. V drugih poglavjih opozarjamo predvsem na pomanjkljivo upoštevanje koncepta in strategije vseživljenjskosti učenja in posledično neupoštevanje izobraževanja odraslih.

Bela knjiga naj bi bila dokument o celotni vzgoji in izobraževanju. Če hoče to v resnici biti, bi morala temeljiti na konceptu in strategiji vseživljenjskosti učenja (VŽU). V dokumentu 'Strategija vseživljenjskosti učenja v Sloveniji', ki jo je leta 2007 sprejelo Ministrstvo za šolstvo in šport, je zapisano, da 's strategijo uveljavljamo v Sloveniji vseživljenjskost učenja kot **'vodilno načelo vsega izobraževanja in učenja ter kot temeljno družbeno razvojno strategijo v Sloveniji'**. (MŠŠ 2007, točka 1, str. 6-7). Žal snovalci osnutka besedila Bele knjige niso izhajali iz tega izhodišča. Nekaj navedb za potrditev te ocene:

- iz besedila se še vedno kaže preživelo prepričanje, da je ključnega pomena za razvoj in preživetje družbe le izobraževanje otrok in mladine;
- v poglavju **'Strateški izzivi in usmeritve vzgojno-izobraževalnega sistema'**, bi morala biti vseživljenjskost učenja, kot temeljno izhodišče, med 15 podpoglavji na prvem mestu, a je šele na desetem; pred njo so pomembna, a po strateškem pomenu parcialna podpoglavja;
- besedilo se predvsem nanaša na vzgojo in izobraževanje otrok in mladine, praviloma govori le **o otrocih, učencih in dijakih, učenju in delu v šoli, znanju učencev, šoli in vrtcu, šolskem sistemu in pouku, javnem šolstvu, šolskem prostoru, šolskem polju, šolskem področju ipd.**,
- to je v nasprotju z **Načeli, splošnimi, cilji, izzivi in strateškimi usmeritvami**, kot je naslovljeno uvodno poglavje Bele knjige, saj jih nedvomno ne bo mogoče doseči brez razvitega izobraževanja odraslih (npr. razvijanje **'družbe, ki temelji na znanju'** ni uresničljivo le s povečanjem kakovosti znanja in dosežkov mladih, temveč je za to potrebna tudi kakovost znanja in dosežkov odraslih);
- formulacije o vseživljenjskem učenju so v besedilu deklarativne, kar je razvidno tudi iz tega, da so posamezni deli dokumenta v skrajnem nasprotju z deklariranim pojmovanjem vseživljenjskosti učenja in da se pri posameznih področjih izobraževalnega sistema (npr. pri posameznih stopnjah šolanja) izobraževanja odraslih sploh ne omenja;
- Bela knjiga ne upošteva nekaterih področij vzgoje in izobraževanja, za katere MŠŠ ni pristojno; tako ne vključuje visokošolskega izobraževanja (zanj je pristojno Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo), pretežno opušča tudi obravnavo izobraževanja za potrebe trga dela, ki spada v pristojnost Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve.
- Izobraževanje odraslih v Beli knjigi je obravnavano le ali večidel le v posebnem poglavju **'Predlog zasnove izobraževanja odraslih v Beli knjigi o vzgoji in izobraževanju v**

RS' in je s tem na neki način odpravljeno iz drugih poglavij, v katerih bi se lahko vsebinsko povezovalo z drugimi področji in razsežnostmi vzgoje in izobraževanja. Vseživljenjskost učenja pa bi morala biti temeljno izhodišče za avtorje besedil v vseh področnih skupinah:

- tako bi morala biti načela, ki so navedena v poglavju **'Predlog zasnove izobraževanja odraslih v Beli knjigi o vzgoji in izobraževanju v RS'**, včlenjena v načela, ki veljajo za celotno vzgojo in izobraževanje in so prikazana v uvodnem poglavju Bele knjige, pa niso;
- medtem, ko se nekaj pozornosti namenja izobraževanju odraslih v poglavju o strokovnem in poklicnem izobraževanju, ga ni v poglavjih o vzgoji in izobraževanju oseb s posebnimi potrebami, o izobraževanju in profesionalnem razvoju strokovnih delavcev, o zasebnih organizacijah za vzgojo in izobraževanje, in tudi ne v poglavjih o osnovni šoli, gimnaziji in drugih poglavjih;
- prav šokantno je enačenje odraslih z ranljivimi družbenimi skupinami, kot so priseljenci, osebe iz socialno in kulturno manj spodbudnega okolja in osebe s posebnimi potrebami, ki je avtorjem Bele knjige 'ušlo' v temle odstavku (poglavje 2 – **'Splošni cilji sistema vzgoje in izobraževanja v RS, str. 4): »Zagotavljanje enakih možnosti za vzgojo in izobraževanje vsakega posameznika (ne glede na spol, socialno in kulturno poreklo, veroizpoved, narodno pripadnost, svetovnonazorsko pripadnost in telesno ter duševno konstitucijo) ter nudenje ustrezne pomoči in spodbud posameznikom oz. skupinam: - priseljencev, - ki prihajajo iz socialno in kulturno manj spodbudnega okolja, - s posebnimi potrebami, ki imajo odločbo o usmeritvi, - odraslih.« (podčrtal Z.J.)**
- V poglavju **'Predlog zasnove izobraževanja odraslih v Beli knjigi o vzgoji in izobraževanju v RS'** je izobraževanje odraslih obravnavano temeljito, kot specifično, obsežno in raznovrstno področje vzgoje in izobraževanja, kar bi moralo biti pravo izhodišče tudi za oblikovalce politike vzgoje in izobraževanja. V predloženem osnutku besedila pa smo opazili nekatere pomanjkljivosti in možnosti, s katerimi bi bilo mogoče besedilo šeboljšati. Navajamo naslednje:
- vzrok **'nezadostne podpore državnih politik'** ni le **'nizka stopnja regulacije in formalizacije izobraževanju odraslih'**, kot piše v dokumentu, temveč – bolj kot to – neustrezna umestitev v sistem vzgoje in izobraževanja, saj ni enakovredno in enakopravno obravnavano pri sistemski ureditvi; navedba je lahko opravičilo odgovornih državnih organov za sistemsko ureditev, kakršno imamo zdaj in je očitno tudi ne mislijo spremeniti;
- v besedilu se podcenjuje dosežke iz preteklosti, ko je izobraževanje odraslih dosegalo visoko raven strokovnosti in organiziranosti, saj ima v Sloveniji že kar dolgo tradicijo, četudi ni imelo zadostne politične podpore;
- potrebno bi bilo poudariti, da le strategija vseživljenjskosti učenja omogoča, da izobraževanje odraslih obravnavamo kot celovit in koherenten sistem, ki je komplementaren izobraževanju otrok in mladine;
- v poglavju je zelo dobra in pregledna analiza stanja; upoštevajoč njene ugotovitve, bi bilo mogoče bolje opredeliti (dopolniti, okrepiti) cilje izobraževanja odraslih, kakršni so zapisani v zdajšnjem osnutku besedila;
- zakonodajo bi bilo smiselno prikazati v posebni točki in ne v točki **'Upravljanje'**, saj je to zdaj slabo rešeno področje systemskega urejanja izobraževanja odraslih, čeravno je zelo pomembno; z vključenostjo pod točko **'Upravljanje'** se izgublja poseben poudarek, ki bi ga morali dati zakonodaji;
- programi formalnega izobraževanja niso samo programi, s katerimi se pridobiva stopnjo izobrazbe, kot je navedeno v besedilu; to so tudi programi, s katerimi se pridobi javno priznane kvalifikacije, ne le v poklicu, temveč tudi na različnih področjih dejavnosti (npr. gasilci, čebelarji, letalci z zmaji itn.);
- namesto izraza **'karierno svetovanje'**, predlagamo slovenski izraz **'svetovanje za razvoj kariere'** ali **'vodenje razvoja kariere'**;

- treba je predvideti medresorski organ, ki bo pokrival in usklajeval vsa področja izobraževanja odraslih, tudi visokošolsko; strinjamo se s podobno pripombo in predlogi, ki jih je sprejela Komisija za spremljanje izvajanja nacionalnega programa izobraževanja odraslih na svoji 8. seji, dne 14.4.2011.

Kritični smo glede organizacije dela pri pripravi Bele knjige. Pri pripravi so bili zastopniki izobraževanja odraslih omejeni na delo v področni strokovni skupini za izobraževanje odraslih in jih na drugih področjih ali sploh ni bilo, ali pa so bili povsem v manjšini. Andragogi in predstavniki izobraževanja odraslih, denimo, sploh niso bili zastopani v področnih strokovnih skupinah za: načela v vzgoji in izobraževanju; osnovno šolo, gimnazije, osebe s posebnimi potrebami, šolstvo narodnosti, izobraževanje strokovnih delavcev in njihov profesionalni razvoj; zasebno šolstvo in glasbene šole; seveda tudi za predšolsko vzgojo in vrtce. V Nacionalni strokovni skupini za pripravo Bele knjige je bila med 18 člani le ena predstavnik izobraževanja odraslih; če med zastopnike izobraževanja odraslih štejemo še zastopnika podjetja, je vodilni organ za pripravo Bele knjige sestavljalo kar 90% oseb, ki se ukvarjajo predvsem z izobraževanjem otrok in mladine. Gre torej za izrazito pedagoško in šolsko strukturo nosilcev priprave dokumenta, ki ima naslov Bela knjiga o vzgoji in izobraževanju. Od tako strukturiranih nosilcev priprave Bele knjige seveda ni bilo mogoče pričakovati, da bodo poznali področje izobraževanja odraslih in se zanj zavzemali.

Področno strokovno skupino je imenoval minister za šolstvo in šport, zato je za izid, kakršen je, odgovoren predvsem on.

Dr. Zoran Jelenc, predsednik Andragoškega društva Slovenije (zoran.jelenc@guest.arnes.si)

UNIVERZA ZA TRETJE ŽIVLJENJSKO OBDOBJE SEDEMINDVAJSET LET POZNEJE; OD PRVIH LET V OKVIRU ANDRAGOŠKEGA DRUŠTVA SLOVENIJE DO SAMOSTOJNE PODOBE

V delu **Menedžment v nevladnih organizacijah** (2008) Dušane Findeisen in Alenke Hebar najdemo številne primere izhajajoče z Univerze za tretje življenjsko obdobje, s katerimi avtorici ilustrirata organizacijski razvoj nevladne organizacije, kakršna je **Društvo za izobraževanje za tretje življenjsko obdobje**, v praksi poznano pod imenom **Univerza za tretje življenjsko obdobje**; od tistih prvih časov, ko je bil upravni odbor društva podrejen posamezniku, do današnjega dne, ko je povezanost upravnega odbora z zaposlenimi velika. Financiranje, ki so zanj poskrbeli kar člani upravnega odbora iz lastnih žepov, ali je prihajalo zgolj iz enega vira, danes zagotavljajo različni viri, vključno z večletnimi pogodbami. Dejavnost je bila sprva ena osrednja (izobraževanje starejših odraslih), danes je dejavnosti več, obstajajo strateški načrti, akcijski načrti ipd. Nekoč je bilo pomembno, da se dejavnost postavi, danes je bistvena kvaliteta njenega razvoja. Zaposlovanje je bilo najprej ohlapno, neformalno, danes obstojajo izdelani opisi delovnih mest itd. Razvoj je bil sprva posvečen enemu profilu ali dvema profiloma uporabnika, danes obstaja razvojni načrt za več profilov uporabnikov. Društvo ima zdaj jasno razmejene tri sekcije, katerih dejavnosti se vendarle tesno prepletejo:

(1) **Univerza za tretje življenjsko obdobje v Ljubljani**, je najpomembnejša sekcija, ki ima v tem letu 3.800 udeležencev, udeležba v izobraževanju je več kot 4.700. Udeleženci se izobražujejo od 2 do 8 ur tedensko, vsaj osem mesecev v letu, mnogi tudi čez vse leto. Razen tega se udeležujejo številnih drugih oblik izobraževanja, konferenc, posvetov, seminarjev, izobraževalnih izletov, poletne univerze, ki tečejo zanje in za javnost.

(2) Druga sekcija je sekcija imenovana **Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje**, v kateri je združenih 45 univerz, več kot 20.000 udeležencev. Skoraj 2.000 mentorjev in 1.000 prostovoljcev. Mreža pokriva Slovenijo, skoraj brez sivih lis. Med pomembnejšimi projekti je zdaj ustvarjanje mreže, ki povezuje nevladne organizacije na področju izobraževanja starejših in jih krepí, ob tem še gibanje '**Znaš, nauči drugega**,' kjer gre za medsebojno računalniško opismenjevanje v dvojicah starejših.

(3) Tretja sekcija je **Inštitut za raziskovanje in razvoj** izobraževanja. Sodelavci Inštituta razvijajo nove programe, vodijo raziskave s področja socialne gerontologije in geragogike, povezujejo se z visokim šolstvom, skrbijo za stike z javnimi občili in vzgojo javnosti, vodijo domače in evropske projekte, sodelujejo z lokalno, nacionalno in evropsko ravni oblasti, sooblikujejo politiko starosti in staranja in izobraževanja starejših.

Društvo je leta 1995 v priročniku **Prostovoljstvo starejših za starejše**, popisalo svoj prostovoljski razvoj in podalo poglobitve za prenos znanja o prostovoljstvu. Zasnovalo je **mrežo prostovoljnih kulturnih mediatorjev v muzejih in bolnišnicah**, program **umetnost prostovoljskega pripovedovanja** in prav zdaj oblikuje

program **Vrtni prostovoljci**. Pri tem se povezuje z javnimi ustanovami, vodi raziskave. Uvaja inovativno prakso, izobražuje starejše in osebje javnih ustanov, slednje za ustvarjaje novih, izvernih prostovoljskih vlog za starejše, takšnih, ki zahtevajo nenehno izobraževanje. Velika želja Društva je oživiti izobraževanje na področju obrti in znanje prenesti z upokojenih obrtnikov na mlade. Za svoje delovanje so društvo in njegovi študenti prejeli številna občinska, državna, strokovna in stanovska priznanja.

Društvo je razvilo svojo **teorijo izobraževanja starejših odraslih** in svoje modele. Ima svoje raziskovalne in strokovne monografije. Društvo ima tudi specialno knjižnico odprto za javnost. Vodi izobraževalno prakso za študente, ki so na ravni univerzitetnega študija. Njegovi sodelavci so oblikovali več predmetov na ravni univerzitetnega študija in na temelju izkustva društva: socio-kulturna animacija in izobraževanje za lokalni razvoj, medgeneracijsko povezovanje, menedžment v socialnem delu, izobraževanje za lokalni razvoj. Društvo sodeluje v številnih raziskavah drugih ustanov in se tradicionalno povezuje z univerzami za tretje življenjsko obdobje v tujini in drugimi organizacijami starejših in za delo s starejšimi, pa tudi z mladinskimi organizacijami po Evropi.

Društvo za izobraževanje za tretje življenjsko obdobje in njegove sekcije se danes, sedemindvajset let po nastanku in petindvajset let po začetni uradni ustanovitvi v okvirih Andragoškega društva Slovenije, posveča raziskovanju, razvoju, zagovorništvu in izobraževanju za osebno rast, boljšo zaposljivost, za plačano in prostovoljno delo starejših, izobraževanju odraslih, izobraževanju za medgeneracijsko sodelovanje ter svetovanju za dejavno staranje.

Dr. Dušana Findeisen, Univerza za tretje življenjsko obdobje (dusana.findeisen@guest.arnes.si)

NAČINI POSREDOVANJA VSEBINE DO UPORABNIKOV OZ. BRALCEV

Vseživljenjsko izobraževanje postaja vse bolj sestavni del sodobne razvite družbe in je društvo usmerjeno v krepitev vloge in pomena vključevanja tega koncepta v družbo, delovna mesta ali profesionalizacijo, se pri tem postavlja odprto vprašanje, kako se odzvati na potrebe informiranja in obveščanja ter oblikovati ustrezne strategije za doseganje ciljev. Z izdajanjem glasila smo precej izboljšali posredovanje informacij o ključnih aktivnostih društva in dosegli

boljšo informiranost med člani. Med prazniki po nekaj dnevnem brskanju po svetovnem spletu in prebiranju zanimivih člankov in različnih poročil, sem prišla do zanimive knjige, ki mi je odprla novo zavedanje o spreminjanju globalnega sveta z vidika komuniciranja v organizacijah in društvih. Knjiga **'The Social Networking Revolution'** se ukvarja z opisi pomembnih sprememb, ki so nastale v zvezi z virtualno tehnologijo, internetom in socialnimi omrežji glede na časovno dimenzijo in so posledično korenito spremenile način komuniciranja in interakcije pri našem vsakodnevem življenju. Različna socialna omrežja niso le navadna 'modna muha', temveč realnost, s katero se srečujemo. V nadaljevanju povzemam najbolj ključne ugotovitve:

- Več kot 1,5 milijona kosov vsebin (spletne povezave, novice, blogi o ponudbah delovnih mest, razprave, diskusije, fotografije, itd) se delijo na Facebook-u... na dan.
- Izrazito se spreminja časovna dimenzija, v kateri je prišlo do množične uporabe posameznega kanala, tako je bilo pri radiu potrebnih (38 let), pri TV (13 let), internetu (4 leta), iPodu (3 leta)... Zanimivo je, da je Facebooku pridobil več kot 100 milijonov uporabnikov v manj kot 9 mesecih... iPhone aplikacije uporablja kar 1 milijarda ljudi v obdobju 9 mesecev.
- Po raziskavah so najhitreje rastoči segment na Facebook ženske stare med 55-65 let, po drugi strani kar 85% podjetij v svetu danes uporablja Facebook za korporativno komuniciranje.
- Drugi največji svetovni iskalnik je YouTube.
- Obstaja več kot 200.000.000 blogov.
- Vodilni marketinški strokovnjaki so prepričani, da ljudje v prihodnosti ne bodo več iskali izdelke in storitve na klasičen način, temveč nas bodo našli preko socialnih medijev.
- Možnost široko pasovnega dostopa se bo povečala od 55% do 90% v letu 2012, kar 35% svetovnega prebivalstva bo povezano z brezžično napravo do leta 2013.
- Trenutno število mobilnih sporočil prejetih in poslanih na dan je večje od števila celotnega svetovnega prebivalstva.
- Kar 66% svetovnih družb trdi, da so uspešno najeli kandidate s pomočjo zaposlovanja na spletnih socialnih mrežah.
- Po raziskavi Manpower, izvedene v letu 2009 med 34.000 delodajalci v 35 državah, 'skoraj 50% anketirancev meni, da lahko socialna omrežja zagotavljajo nekatere koristi, vključno z gradnjo blagovne znamke (20%), spodbujanje sodelovanja in komunikacijo (19%) in iskanje novih talentov (15%).'

Iz vseh teh podatkov lahko zaključim, da je naš ključni izziv, na kakšen način posredovati informacije in zato vas vabim, da tudi vi prispevate vaše ideje, kako bi lahko povečali informiranost, povezano z vseživljenjskim učenjem. Še posebej nas zanima, kaj menite o vsebini in dolžini glasila, številu prispevkov, kaj pogrešate, česa si želite v večji meri. Zanima nas, katere so v resnici vaše potrebe z vidika informacij, katere vrste razprav si želite in kako ste zadovoljni s dosedanjim načinom interne komunikacije. Naš cilj je načrtno, sistematično, učinkovito in odgovorno komunicirati ter povečati kvaliteto glasila, kredibilnost, težo, vsebinske poudarke, mnenja, raznolikost. Želimo povečati dinamičen odnos in vključiti več avtorjev, kar bi povečalo pestrost vsebine. Kaj bi lahko bilo bolje v glasilu – imate kakšne konkretne predloge? Princip dosedanjega dela je po novinarskem principu **'zgodba tukaj in zdaj'**, kar pomeni, da vas seznanjamo z aktualnimi novicami in z različnimi pomembnimi informacijami, ki so povezane z našim delovanjem.

Mag. Darja Zorko Mencin, predsednica Komisije za informativno in publicistično dejavnost
(darja.zorko@gmail.com)

TEHNICISTIČNA BOLNIŠNICA SE SPREMINJA V PROSTOR UMETNOSTI EMOCIJ IN ČLOVEČNOSTI

Na Univerzi za tretje življenjsko obdobje je bilo 30. marca 2011 izvedeno prvo usposabljanje za prostovoljne kulturne mediatorje v bolnišnicah. Koncept kulturnih mediatorjev v bolnišnicah se razvija skupaj z UKC. Sklenila sta jo Ministrstvo za zdravje in šport in Ministrstvo za kulturo. Kultura v vseh svojih oblikah mora v javni prostor, takšen prostor pa je tudi bolnišnica, pravijo pisci konvencije. Cilj koncepta je, da se bolnišnica odpre v kraj in nevladne organizacije se povežejo z bolnišnico. Kultura spremeni odnos med osebjem in pacienti, pa tudi svojci. 'Tehnicistično bolnišnico spreminjamo v prostor emocij in človečnosti. V bolnišnici je čas votel, prazen, takrat, ko je veliko čakanja. Napolnimo ga torej z znanjem in kulturo!', je dejala Dušana Findeisen. Prostovoljni kulturni mediatorji bodo delali predvsem na tistih oddelkih, kjer so ležalne dobe dolge, na očesni, pediatrični kliniki, v negovalni bolnišnici in drugod.

Na Univerzi za tretje življenjsko obdobje v Grosuplju so izvedli pomemben projekt pri oživljanju kulturne dediščine. Popis kulturne dediščine je v oporo interpretaciji preteklosti, varuje materialna pričevanja neke civilizacije. Udeleženci UTŽO Grosuplje so v svojih študijskih krožkih etnologije, restavracije in fotografije preučevali, dokumentirali in fotografirali lokalno dediščino. Nastale so odmevne razstave in nazadnje so izdali študijo o verski arhitekturi na svojih tleh, študijo o kapelicah. Iz zbranega gradiva so pripravili odmevne razstave in nazadnje še dokumentiran popis vseh obstoječih kapelic v kraju. Rešili so pozabe pomembne spomenike, ki pričajo o naši preteklosti in povezujejo rodove.

Prirejeno: Mag. Darja Zorko Mencin, odgovorna urednica (darja.zorko@gmail.com)

NAPOVED KONFERENCE O AKTIVNEM STARANJU IN PROSTOVOLJSTVU V LUČI VSEŽIVLJENJSKEGA UČENJA

Zveza ljudskih univerz Slovenije v sodelovanju z Andragoškim društvom Slovenije ob podpori Ministrstva za šolstvo in šport pripravlja dvodnevno konferenco. Letos se bomo posvetili aktivnemu staranju in prostovoljstvu v luči vseživljenjskega učenja. Konferenca bo potekala 1. in 2. junija 2011 v kongresnem centru Portus, LifeClass hoteli, Portorožu.

Cilji konference so predstavitev evropskih in nacionalnih prioritet ter usmeritev na področju prostovoljstva v izobraževanju odraslih ter vključevanja starejših odraslih v izobraževanje. Prav tako bomo predstavili nove izobraževalne programe za starejše odrasle ter njihovo vpeljevanje v izobraževalno ponudbo, novosti na področju normativnega urejanja prostovoljstva pri nas ter predstavitev vpetosti le-teh v področje vseživljenjskega učenja. pošiljamo vam informacijo o konferenci na temo aktivnega staranja in prostovoljstva v luči vseživljenjskega učenja, ki bo potekala 1. in 2. junija 2011 v Portorožu. Natančen program konference je še v pripravi, dodatne informacije boste lahko našli na spletni strani Zveze ljudskih univerz Slovenije: <http://www.zveza-lu.si/> in Andragoškega društva Slovenije: <http://www.andragosko-drustvo.si/>.

Igor Kotnik, generalni tajnik ZLUS (igor.kotnik1@guest.arnes.si)

VABILI ZA MEDNARODNI KONFERENCI:

-14. mednarodna konferenca: Evalvacija v izobraževanju na Balkanu

Beograd, Srbija, 16. do 18. junija 2011

Konferenco organizira Balkansko združenje za pedagogiko in izobraževanje, Thessaloniki, Oddelek za pedagogiko in andragogiko na beograjski Filozofski fakulteti in njegov inštitut ter Srbsko andragoško društvo. Udeleženci iz balkanskih držav bodo predstavili politiko in prakso evalvacije v izobraževanju v njihovih državah in o tem razpravljali. Spletna stran konference je: <http://belgradeconference.webs.com/>.

- Mednarodna konferenca o izobraževanju odraslih, Hrvaška

Hrvaško andragoško društvo vabi na mednarodno konferenco o izobraževanju odraslih, ki bo potekala od 9. do 11. junija 2011, v hotelu Colentum na Murterju na Hrvaškem.

Več informacij na: <http://www.andragosko.hr/>.

ADEES, E-glasilo Andragoškega društva Slovenije

Uredniški odbor: dr. Zoran Jelenc, Borka Kucler, mag. Darja Zorko Mencin (odgovorna urednica)

darja.zorko@gmail.com, mag. Marija Velikonja (urednica) marija.velikonja@t-2.net

Oblikovanje naslovnice: Irena Hlede